

1000 ft összegnek a megfizetését, melyet a rend a városnak egyösszegben átadott az éves adófizetés egyszersmindenkori megváltásaként.

– Kötelezi magát arra, hogy a patikát a Dispensatorium előírásai szerint működteti és az érvényes taxa szerint áraz.

– Az eladó kötelezi magát arra, hogy az átadásra kerülő gyógyszerek jó állapotban lesznek.

A szerződés kelte: 1764. február 21., aláírói a kollégium rektora és gondnoka, a vevő, valamint a városi fizikus [9].

A patika utóéletéhez tartozik, hogy az 1771. évi patika ellenőrzés a gyógyszerterát jónak minősítette, gyógyszerhiányt nem tapasztalt, azonban amikor a tulajdonos egyetemi végzettségét a fizikus számon kérte, kiderült, hogy *Joseph Willart* a bánati ezred sebészeként szolgál, a patikát az öccsére bízta, aki járt ugyan a bécsi Collegium Medicumba (sic), de nem vizsgázott. Emiatt *Anton von Störck* és *Gerhard van Swieten* is foglalkozott az ügyvel [10, 11]. Minthogy nyilván a fivérek egyike sem tudott egy türelmi időn belül diplomát szerezni, felszólítást kaptak, hogy adják el a gyógyszerterát. A vevő *Carol Fröschl* 1772. január 1-jén vette át a patikát. Bécsi születésű volt, ott is szerzett diplomát 1759. október 8-án. Előzőleg Erdélyben, a gyulafehérvári táborig patikában volt provizor.

Budapest, *Lónyay u. 14.* – 1093

A továbbiakban a fizikusi vizitáció mindent rendben talált a zágrábi volt jezsuita patikában [12].

IRODALOM

1. *Gyenis András S. I.*: Régi magyar jezsuita rendházak. Budapest. 1941. 56–57. o. – 2. Monumenta Hist. Civ. Zagrabiae. Tkalčić Ivan Krst (Szerk.). II. köt. 1895. és IV. köt. 1897. Zagreb. (Orsz. Széchényi Könyvtár). – 3. Bp. Egyet. Kt., film, Mf Me 33/a, Annuae. Coll. Zagrabensis 1606–1726. – 4. *Tartaglia, Hrvoje*: L' Histoire de la Pharmacie en Yugoslavie et sa situation actuelle. Zagreb, 1956. 88. o. – 5. lásd 3. – 6. *Lukács Ladislaus S. I.*: Catalogus personarum et offic. Prov. Austr. S. I. I–XI., Roma, Inst. Hist. S. I., 1978–1995. – 7. *Grabarits István-Grabaritsné Ihácz Zs.*: Az osztrák jezsuita rendtartomány patikái és patikusai 1716–1773. Orvostört. Közl. 107–108 (1984) 137–160. o. – 8. lásd 3. – 9. MOL, M. Kancellária. Acta Generalia, A 39; 1772; No 1585. – 10. MOL, A 39; 1772; 1584. – 11. MOL, A 39; 1773; 3913. – 12. MOL, Hit., Depart. Sanit. C 66; 1786–89–68 és 1788–1–33.

E. Sági: *Pharmacies of the Order of Jesuits in ancient Hungary. The late pharmacy of the Order of Jesuits at Zagreb.*

Az egykori pozsegi jezsuita patika

Dr. Sági Erzsébet

Pozega, Horvátország. Az éves jelentés 1741-ben említi az új patikát. 1744-ben adómentességet kap. A rend felosztásáig folyamatosan szolgált ott jezsuita gyógyszerész. Az 1773 évi leltározáskor megállapított becsérték a következő volt: gyógyszer: 2223,88 ft, mindösszesen az eszközökkel, edényzettel, bútorttal együtt: 3074,35 ft. A nyilvános árverésen a vevő az utolsó jezsuita patikus lett.

Pozega város, Horvátországban van, megyeszékhely. 1687 évig török megszállás alatt volt és utána közigazgatási szempontból a katonai határőrvidékhez tartozott. 1699-ben jezsuita missziós állomás létesült, mely 1701-ben rezidenciává, 1731 évben kollégiummá fejlődött. 1762-től magasabb tanulmányokat is végezhettek benne [1].

Az éves jelentés 1741-ben az anyagi ráfordítások felsorolásakor említi: „... az új patikában...” [2]; a következő évben ugyanott a kollégium patikusát említi [3].

A patikában az alábbi jezsuita patikusok működtek:

– 1741–1743 *Sebastianus Grandtner*;

– 1744–1760 *Michael Sager*;

– 1761–1763 *Carolus Smichei*;

– 1764–1765 *Joannes Baptista Pleydl*;

– 1766–1773 *Paulus Thaller*; 1773. évben mellette

szolgált *Ignatius Paulin* [4].

A pozsegi jezsuita patikát 1744. január 3-i királyi

szlavóniai udvari bizottsági határozattal mentesítik a városnak fizetendő közterhek alól [5].

A pozsegi jezsuita rendházban az 1773-ban történt felosztásig folyamatosan szolgált rendtag gyógyszerész [6]. A rend felosztásakor a bizottság úgy döntött, hogy *Paulus Thaller*, aki 36 éves, marad a rendházban és vezeti a patikát annak eladásáig. Munkatársa *Ignatius Paulin* 67 éves, kortól megtört, foglalkozása szerint sebész, kéri, hogy a rendházban maradhasson [7].

A gyógyszerterár értéke az 1773. évi leltározás alkalmával az alábbi volt: egyszerű gyógyszerek: 1060,32 ft, összetett gyógyszerek: 1163,56 ft, mindösszesen az eszközökkel, edényzettel, bútorttal együtt: 3074,35 ft.

A patikának 1025,28 ft kintlevősége volt. Az árverést meghirdették, a vevő az előző vezető *Paulus Thaller* lett. Őt 1786-ban felszólítják, hogy tegye le az egyetemen a vizsgát, amit Bécsben realizált. Az 1790. évi fizikus a vi-

zítálás alkalmával őt is, a patikát is rendben levőnek je-
lenti [8, 9].

IRODALOM

I. *Gyenis András S. I.*: Régi magyar jezsuita rendházak. Budapest. 1941. 43. o. – 2. MTA film B 7007. Litt. Ann. Vienn, Coll. Poseganum 1741. – u. az, 1742, 85. o. – 4. *Lukács Ladislaus S. I.*: Catalogus personarum et officiorum Prov. Austr. S. I., Roma, Inst. Hist. 1978–1795. és *Grabarits István-*

Grabaritsné Ihász Zsuzsanna: Az osztrák jezsuita rendtartomány patikái és patikusai. 1716–1773. Orvtört. Közl. 107–108 (1984) 137–160. o. – 5. MOL, M. Kamara, E 152, 134, Coll. Poseganum, Fasc. 5; No 38, 44. o. – 6. = 4. – 7. MOL M. Kancell., Acta Gen. A 39; 1774: No 2963., 206 o. – 8. = 7 és 1774: No 2205, 2856, 1775: 5400. és MOL., Htt., Dep. Sanit. C 66: 1786–79–309 és 1791–1–40.

E. Sági: *The late pharmacy of the Order of Jesuits at Pozsegu*

Budapest, Lónyay u. 14. – 1093

FELHÍVÁS

Tisztelt Kolléganők és Kollégák!

A személyi jövedelemadó bevallásának határideje közeledtével ismételten felhívjuk szíves figyelmüket a „Gyógyszerészet az Egészségért” alapítványra. Mint ismeretes, ebben az évben a személyi jövedelem 1%-át egyházi célokra, a további 1%-ot pedig megfelelő alapítványoknak ajánlhatják fel az állampolgárok.

Elsősorban köszönetét fejezi ki a kuratórium és az MGYT elnöksége az elmúlt évben 130 000 Ft-ot kitevő támogatásnak, amelyet gyógyszerészeink személyi jövedelemadójának 1%-os átutalásából használhatott fel céljaira.

Az alapítvány az MGYT célkitűzéseit szem előtt tartva évente 8 doktorképzésben (Ph. D.) résztvevő gyógyszerésznek nyújt havonta rendszeres támogatást (ösztöndij kiegészítést, továbbá évente 5–10 egyetemi gyógyszerész oktatót támogatott az eredményei ismertetésében hazai és nemzetközi tudományos konferenciákon.

Ezt a támogatást csak a gyógyszerész kollégák további támogatásával tudjuk folyamatosan biztosítani fiatal kollégáink javára.

Kérjük ebben az évben is, és még többen támogassák az MGYT által kezdeményezett

„Gyógyszerészet az Egészségért” alapítványt.

Az alapítvány címe: 1051 Budapest, Zrínyi u. 3.

Az alapítvány adószáma: 18048195-1-41

Fontos, hogy az említett 1% részét képezi az APEH számára befizetett személyi jövedelemadónak, azonban a befizető rendelkezése alapján az APEH ezt továbbítani köteles a kedvezményezettnek. A rendelkezéshez az APEH által kiküldött formanyomtatványt, a „Rendelkező nyilatkozat”-ot kell kiállítani. A kitöltött rendelkező nyilatkozatot az önadózók az adóbevallási csomagban helyezhetik el, vagy akik munkáltatójukon keresztül adóznak, azok legkésőbb március 25-ig munkáltatójuk adóügyeket intéző egységéhez juttassák el.

Köszönettel:

Dr. Lipták József
a Magyar Gyógyszerészei Társaság
főtitkára

a „Gyógyszerészet az Egészségért”
alapítvány kuratóriuma